EIROPAS
KOMISIJA

Briselē, 21.4.2021.
COM(2021) 188 final

KOMISIJAS PAZIŅOJUMS EIROPAS PARLAMENTAM, PADOMEI, EIROPAS EKONOMIKAS UN SOCIĀLO LIETU KOMITEJAI UN REĢIONU KOMITEJAI

ES taksonomija, uzņēmumu ilgtspējas informācijas ziņošana, vēlmes ilgtspējas jomā un fiduciārie pienākumi: finansējuma novirzīšana Eiropas zaļā kursa īstenošanai

Eiropas zaļais kurss ir Eiropas izaugsmes stratēģija, kas uzlabos iedzīvotāju labklājību un veselību, panāks, ka 2050. gadā Eiropa būs klimatneitrāla, un aizsargās, saglabās un uzlabos ES dabas kapitālu un biodaudzveidību. Uzstādījums "ekonomika cilvēku labā" nozīmē arī taisnīgu pārkārtošanos, kuras gaitā tiek radītas darbvietas un neviens netiek atstāts novārtā. Lai sasniegtu šos mērķus, Eiropas finanšu sistēmai jākļūst ilgtspējīgākai. Tas nozīmē, ka ne tikai jāpieņem grodi finanšu tiesību akti, bet arī skaidri jāparāda uzņēmumiem, kā notiks pārkārtošanās. Vajadzīgajām izmaiņām nepieciešamo investīciju apjoms nozīmē, ka ES finanšu sektoram būs svarīga loma ilgtspējīgā un iekļaujošā ekonomikas atveseļošanā no Covid-19 pandēmijas un Eiropas ilgtspējīgā ekonomiskajā attīstībā ilgākā termiņā.

ES ir veikusi nozīmīgus pasākumus, lai izveidotu ilgtspējīgu finanšu ekosistēmu. ES Taksonomijas regula, Ar ilgtspēju saistītās finanšu informācijas atklāšanas regula un Etalonu regula palīdzēs palielināt pārredzamību un nodrošinās investoriem instrumentus, ar kuriem apzināt ilgtspējīgu investīciju izdevības.

Ar ES klimattaksonomijas deleģēto aktu, priekšlikumu Uzņēmumu ilgtspējas informācijas atklāšanas direktīvai (*CSRD*), Nefinanšu informācijas atklāšanas direktīvas pārskatīšanu un grozījumiem deleģētajos aktos Komisijas vēlas panākt, ka apdrošināšanas un investīciju konsultācijās tiek labāk atspoguļotas vēlmes ilgtspējas jomā, bet produktu pārvaldībā un fiduciārajos pienākumos tiek ņemti vērā ilgtspējas apsvērumi. Minētie pasākumi palīdzēs veidot zaļāku, taisnīgāku un ilgtspējīgāku Eiropu un sasniegt ilgtspējīgas attīstības mērķus.

ES taksonomija ir grods, zinātniski pamatots pārredzamības rīks kā uzņēmumiem, tā investoriem. Ar to ievieš skaidrus snieguma kritērijus, pēc kuriem nosaka, kuras saimnieciskās darbības būtiski sekmē zaļā kursa mērķu sasniegšanu. Šie kritēriji palīdzēs uzņēmumiem un investoriem gan saprasties (proti, to savstarpējā komunikācija par zaļajām darbībām sakņosies ticamos pieņēmumos), gan orientēties jau notiekošajos pārkārtojumos. ES taksonomijai būs arī nozīmīga loma ES zaļo obligāciju standarta un noteiktu mazumtirdzniecības finanšu produktu ES ekomarķējuma izstrādē.

ES klimattaksonomijas deleģētais akts jau aptver aptuveni 40 % biržā kotēto uzņēmumu[1] saimniecisko darbību nozarēs, kuras rada gandrīz 80 % no tiešajām siltumnīcefekta gāzu emisijām Eiropā, un nākotnē tiks pievienots vēl vairāk darbību[2]. Ar šādu tvērumu ES taksonomija var ievērojami palielināt zaļā finansējuma potenciālu pārkārtošanās atbalstam, jo īpaši oglekļietilpīgās nozarēs, kurās pārmaiņas ir steidzami vajadzīgas.

Ar Uzņēmumu ilgtspējas informācijas atklāšanas direktīvas priekšlikumu tiks ieviesti vienoti Eiropas ziņošanas noteikumi, kas palielinās pārredzamību, jo uzņēmumiem par ilgtspējas informāciju būs jāsniedz konsekventas un salīdzināmas ziņas. Paredzēts, ka jaunās ziņošanas prasības attieksies uz visiem lielajiem uzņēmumiem un visiem biržā kotētajiem uzņēmumiem, t.sk. biržā kotētiem maziem un vidējiem uzņēmumiem (MVU). Komisija izstrādās samērīgus maziem un vidējiem uzņēmumiem domātus standartus. Vēlāk tie kalpos

[1] Tādu ES bāzētu uzņēmumu īpatsvars, kuros ir vairāk nekā 500 darbinieku un kuri darbojas ekonomikas nozarēs, uz kurām attiecas ES klimattaksonomijas deleģētais akts (avots: *Bloomberg*).
[2] Avots: *Eurostat*.

par atsauci tam, kādu informāciju *CSRD* aptvertie uzņēmumi varētu pamatoti pieprasīt no MVU piegādātājiem un klientiem savās vērtību ķēdēs.

I. IEVADS

2020. gada 12. jūlijā stājās spēkā Regula (ES) 2020/852 par regulējuma izveidi ilgtspējīgu ieguldījumu veicināšanai ("ES Taksonomijas regula")[3]. Ar šo regulu Eiropas Parlaments un Padome pilnvaroja Eiropas Komisiju ar deleģēto aktu palīdzību noteikt tehniskās pārbaudes kritērijus, pēc kuriem nosaka, vai var uzskatīt, ka saimnieciskā darbība būtiski sekmē vides mērķu sasniegšanu. Šie kritēriji uzņēmumiem, investoriem un finanšu tirgus dalībniekiem palīdz pienācīgi definēt, kuras saimnieciskās darbības var uzskatīt par vidiski ilgtspējīgām.

Šis pilnvarojums paredz arī to, ka tehniskās pārbaudes kritērijiem ir jābūt aktuāliem un balstītiem uz zinātniskiem pierādījumiem. Šiem kritērijiem jābūt skaidriem, praktiski īstenojamiem un viegli piemērojamiem, lai netiktu uzlikts nevajadzīgs administratīvais slogs. Eiropas Parlaments un Padome ir arī atzinuši sabiedriskās apspriešanas nozīmi un ir devuši Komisijai skaidru rīkojumu iesaistīt relevantās ieinteresētās personas un balstīties uz to ekspertu ieteikumiem, kuriem attiecīgajās jomās ir atzītas zināšanas un pieredze.

Atbilstoši Eiropas Parlamenta un Padomes prasītajam ES klimattaksonomijas deleģētais akts[4] nodrošina pirmo ES taksonomijas tehniskās pārbaudes kritēriju kopumu un vienotu formulējumu par to, kas ir ilgtspējīgas darbības. ES Taksonomijas regulā ir noteikts, ka investoriem un uzņēmumiem šie kritēriji jāizmanto saistītās informācijas atklāšanai, kura turklāt kalpos par uzticamu ceļvedi investīciju lēmumu pieņemšanai.

To papildina priekšlikums Uzņēmumu ilgtspējas informācijas atklāšanas direktīvai[5], kura nodrošinās, ka uzņēmumi par savas uzņēmējdarbības prakses ilgtspēju sniedz pārredzamu un salīdzināmu informāciju. Izmantojot informāciju par salāgotību ar taksonomiju, par pārkārtošanās investīcijām un par ilgtspējas riskiem, finanšu uzņēmumi var izvērtēt finansēto darbību vērienīgumu un vidisko sniegumu.

II. ES KLIMATTAKSONOMIJAS DELEĢĒTAIS AKTS

ES klimattaksonomijas deleģētais akts, kam tiks veikta pārbaude Eiropas Parlamentā un Padomē, nosaka pirmo tehnisko kritēriju kopumu, pēc kuriem definē darbības, kuras būtiski

[3] Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2020/852 (2020. gada 18. jūnijs) par regulējuma izveidi ilgtspējīgu ieguldījumu veicināšanai un ar kuru groza Regulu (ES) 2019/2088 (OV L 198, 22.6.2020., 13. lpp.).

[4] Komisijas Deleģētā regula, ar ko papildina Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) 2020/852, ieviešot tehniskās pārbaudes kritērijus, pēc kuriem nosaka, ar kādiem nosacījumiem konkrēta saimnieciskā darbība ir uzskatāma par tādu, kas būtiski sekmē klimata pārmaiņu mazināšanu vai pielāgošanos klimata pārmaiņām, un pēc kuriem nosaka, vai konkrētā saimnieciskā darbība nenodara būtisku kaitējumu kādiem citiem vidiskajiem mērķiem, sk. https://ec.europa.eu/info/law/sustainable-finance-taxonomy-regulation-eu-2020-852/amending-and-supplementary-acts/implementing-and-delegated-acts_en.

[5] Priekšlikums Direktīvai, ar ko groza Direktīvu 2013/34/ES, Direktīvu 2004/109/EK, Direktīvu 2006/43/EK un Regulu (ES) Nr. 537/2014 attiecībā uz noteiktu uzņēmumu ilgtspējas informācijas atklāšanu, COM (2021) 189.

veicina klimata pārmaiņu mazināšanu un pielāgošanos tām — tie ir pirmie divi no sešiem ES taksonomijas vidiskajiem mērķiem[6].

Minētie kritēriji tika izstrādāti, balstoties uz tehnisko ekspertu grupas (TEG) ieteikumiem un ņemot vērā sabiedrības atsauksmes un Ilgtspējīga finansējuma platformas sniegtos ieteikumus[7].

To, cik šis jautājums ir nozīmīgs, apliecināja no ieinteresētajām personām (tai skaitā iedzīvotājiem, publiskajām iestādēm, uzņēmumiem, bezpeļņas organizācijām un akadēmiskajām aprindām) saņemto atsauksmju apjoms. Lielākā daļa respondentu vairākkārt norādīja, ka ES taksonomija ir nozīmīgs Eiropas zaļā kursa virzītās pārkārtošanās atbalsta rīks. Sabiedriskās apspriešanas kopsavilkums ir pieejams ilgtspējīgam finansējumam veltītajā Komisijas vietnē[8].

Atsauksmes arī atklāja, ka respondenti ir nobažījušies par, piemēram, šādiem jautājumiem:

- kādas būs sekas tam, ka darbība ir vai nav kvalificējama kā "vidiski ilgtspējīga": dažas ieinteresētās personas pauda bažas par to, ka darbība, kas saskaņā ar ES klimattaksonomijas deleģēto aktu nav kvalificējama kā zaļa, var tikt uzskatīta par ilgtnespējīgu, un tas savukārt var ietekmēt šādas darbības piekļuvi finansējumam *(1. iedaļa);*
- kritēriju vērienīgums un izmantojamība: lai gan daudzas ieinteresētās personas kritēriju vērienīgumu novērtēja atzinīgi vai pat aicināja vērienu vēl palielināt, citas ieinteresētās personas bija nobažījušās, ka kritēriji ir pārāk stingri, un rosināja uzlabot kritēriju izmantojamību *(2. iedaļa);*
- ES taksonomijas tvērums: dažas ieinteresētās personas bija nobažījušās par to, ka kritēriji aptver pārāk šauru darbību loku, un par ES taksonomijas bināro raksturu, proti, tā tirgiem nedod skaidrību par to, kā rīkoties, ja darbības neatbilst ES klimattaksonomijas deleģētajā aktā uzskaitītajiem kritērijiem vai neietilpst to tvērumā *(3. iedaļa).*

Iepriekš minētie problemātiskie jautājumi ir iztirzāti tālākajās trīs sadaļās, kurās arī skaidrots, kā Komisija tos ir risinājusi vai iecerējusi risināt.

1. Kādas būs sekas tam, ka darbība ir vai nav kvalificējama kā "vidiski ilgtspējīga"

Daudzas ieinteresētās personas pauda bažas par to, ka taksonomija definē, kuras darbības kvalificējamas kā "vidiski ilgtspējīgas", un tas varētu tikt saprasts tā, ka tad, ja kāda darbība ES klimattaksonomijas deleģētajā aktā nav aplūkota, tā automātiski kvalificējama kā "vidiski

[6] ES Taksonomijas regulas 9. pantā ir noteikti šādi seši vidiskie mērķi: a) klimata pārmaiņu mazināšana, b) pielāgošanās klimata pārmaiņām, c) ilgtspējīga ūdens un jūras resursu izmantošana un aizsardzība, d) pāreja uz aprites ekonomiku, e) piesārņojuma novēršana un kontrole un f) bioloģiskās daudzveidības un ekosistēmu aizsardzība un atjaunošana.

[7] Ilgtspējīga finansējuma platforma tika izveidota ar ES Taksonomijas regulas 20. pantu. Tās sastāvā ir privātā un publiskā sektora eksperti, kas konsultē Komisiju par ES taksonomijas tālāku izstrādi.

[8] Saite uz ilgtspējīgam finansējumam veltīto Komisijas vietni.

ilgtnespējīga". Tomēr tā tas nav. Pats fakts, ka uzņēmums neveic ar taksonomiju salāgotas darbības, vēl nenozīmē, ka var izdarīt secinājumus par uzņēmuma vidisko sniegumu vai tā piekļuvi finansējumam.

ES taksonomijā pašlaik nav noteikts, kā rīkoties attiecībā uz darbībām, kas nav atzītas par zaļām. Tajā neviena darbība nav definēta vai klasificēta kā tāda, kas "uzlabo pašreizējo vidiskā snieguma līmeni", bet nesasniedz būtiska devuma līmeni. Lai gan šīs darbības pašas par sevi ir svarīgas, jo tās palīdzēs īstenot plašo ES ekonomikas pārveidi, tās pašas par sevi nebūs pietiekamas, lai sasniegtu mūsu zaļos mērķus. Tāpat ES taksonomijā neviena darbība nav definēta vai klasificēta kā "vidiski ilgtnespējīga". Turklāt pašlaik ES klimattaksonomijas deleģētais akts nebūt neaptver visas zaļās darbības, kas var būtiski sekmēt vidiskos mērķus, tāpēc tās patlaban nav daļa no ES taksonomijas. ES taksonomija ir adaptīvs dokuments, ko laika gaitā papildinās un vajadzības gadījumā atjauninās.

ES taksonomija ir pārredzamības rīks. Ar to konkrētiem uzņēmumiem un finanšu tirgus dalībniekiem tiks noteikti informācijas atklāšanas pienākumi, proti, tiem būs jāatklāj informācija par to, cik liela to darbību daļa ir salāgota ar taksonomiju. Ar taksonomiju salāgoto zaļo darbību īpatsvara atklāšana ļaus uz šī īpatsvara pamata salīdzināt uzņēmumus un investīciju portfeļus. Uzņēmumi var pēc savas izvēles izmantot ES taksonomiju, lai pamatoti plānotu savu vidisko un klimatisko pārkārtošanos un piesaistītu tai vajadzīgo finansējumu. Finanšu tirgus dalībnieki var pēc savas izvēles izmantot ES taksonomiju, lai izstrādātu ticamus zaļos finanšu produktus. Paredzams, ka ES taksonomija veicinās pārmaiņas un mudinās pārkārtoties uz ilgtspējīgām darbībām. Tomēr, lai gan ES taksonomija tirgus dalībniekiem var palīdzēt pieņemt investīciju lēmumus, nav nevienas darbības, kurā tā liegtu investēt. Uzņēmumiem nav pienākuma salāgoties ar taksonomiju, un investori var brīvi izvēlēties, kur investēt.

Taksonomijas satvars vairos izdevības piekļūt ilgtspējīgam finansējumam papildus pašreizējiem tirgū balstītajiem zaļā finansējuma rīkiem. Šis satvars aptver plašāku saimniecisko darbību loku un vairāk vidisko mērķu nekā līdzšinējie tirgū balstītie zaļā finansējuma satvari. Proti, tas aptver dažas oglekļietilpīgas nozares, tādējādi nodrošinot, ka tirgū tiek atzītas šajās nozarēs veiktās pārkārtošanās darbības.

Uzņēmumi kā salāgotu ar ES taksonomiju varēs ieskaitīt ne tikai apgrozījumu, bet arī dažus pamatdarbības izdevumus un kapitālizdevumus, kas vēl vairāk paplašinās ES taksonomijas pavērtās izdevības. Klimattaksonomijas kritēriju aplēses un sākotnējā testēšana liecina, ka pašlaik uzņēmumu darbību un investīciju portfeļu salāgotība ar taksonomiju kopumā ir zema (1–5 %, bet daudziem uzņēmumiem un investīciju portfeļiem šis rādītājs ir nulle). Lai gan paredzams, ka līdz ar zaļā kursa īstenošanu šis rādītājs ievērojami palielināsies, tas rāda, ka joprojām ir vajadzīgi apjomīgi pārkārtojumi, lai 2050. gadā tiktu sasniegta klimatneitralitāte.

ES taksonomija ir izstrādāta konkrētam nolūkam, proti, ar to ir izveidota klasifikācijas sistēma un tā uzlabo pārredzamību. ES Taksonomijas regulas 17. pantā nostiprinātais princips

"nenodari būtisku kaitējumu" ir izmantots Atveseļošanas un noturības regulā[9], taču tā neprasa izmantot taksonomijas deleģētajos aktos definētos kritērijus. Komisija arī publicēja īpašus tehniskos norādījumus[10], kuros sniegta sīkāka informācija par to, kā piemērot principu "nenodari būtisku kaitējumu" Atveseļošanas un noturības mehānisma (ANM) vajadzībām. Tas nozīmē, ka ES klimattaksonomijas deleģētajā aktā definētajiem kritērijiem nav tiešas saistošas ietekmes uz Atveseļošanas un noturības mehānisma īstenošanu. Arī Kohēzijas politikas regula prasa savu fondu mērķim 2021.–2027. gada plānošanas periodā izmantot ES Taksonomijas regulas principu "nenodari būtisku kaitējumu", taču tā neprasa izmantot taksonomijas deleģēto aktu kritērijus. Nākotnē būtu vēlreiz jāizsver ES taksonomijas sākotnējais nolūks un pirms tās iestrādāšanas citās rīcībpolitikās rūpīgi jāizvērtē tās piemērotība, samērīgums un iespaids uz atbilstības nodrošināšanas izmaksām.

2. ES klimattaksonomijas deleģētā akta kritēriju vērienīgums un izmantojamība

Izstrādājot deleģētos aktus, ar kuriem definē ilgtspējīgu saimniecisko darbību kritērijus, Eiropas Komisijai ir jāpilda Eiropas Parlamenta un Padomes dotais uzdevums noteikt tādu vērienīguma līmeni, lai zaļie projekti sasniegtu ES vidiskos mērķus.

ES taksonomijā par ilgtspējīgām atzīst tādas darbības, kas ES vidisko mērķu sasniegšanā sniedz būtisku, ne marginālu devumu. ES taksonomija būtiska devuma un principa "nenodari būtisku kaitējumu" vērtēšanas kritērijus nosaka, balstoties uz Eiropas zaļā kursa mērķu vērienīgumu, kas ietver arī ES klimatneitralitātes mērķi.

Atsauksmes par deleģētā akta projektu, kas tika publicēts sabiedrības atsauksmju saņemšanai, tika rūpīgi izskatītas un tika izdarītas izmaiņas, taču tās neapdraud Eiropas zaļā kursa mērķu vērienīguma līmeni. Dažas no šīm izmaiņām ir šādas:

- ir veikti vairāki precizējumi, lai uzlabotu kritēriju tehnisko precizitāti un izmantojamību;
- ir vēl vairāk uzlabota izmantojamība, proti, kritēriji ir vienkāršoti, samazinot sarežģītību un vispārējo slogu, un vajadzības gadījumā tie ir pielāgoti, lai tos padarītu specifiskākus un elastīgākus;
- ir veikti precizējumi, lai attiecīgā gadījumā labāk atspoguļotu subsidiaritāti un dalīto kompetenci starp ES un dalībvalstīm (arī vairāki precizējumi ar mērķi labāk ņemt vērā nacionālos tiesību aktus);
- ir panākta labāka saskaņotība ar spēkā esošo regulējumu, nozaru tiesību aktiem un attiecīgā gadījumā ir ņemta vērā gaidāmā pārskatīšana;
- ir specificēts dažu pārejas un veicinošo darbību tvērums un ir veikti pielāgojumi, lai ekonomikas dalībniekiem taksonomiju būtu vieglāk lietot;

[9] Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2021/241 (2021. gada 12. februāris), ar kuru izveido Atveseļošanas un noturības mehānismu, OV L 57, 18.2.2021., 17. lpp.

[10] Komisijas paziņojums "Tehniskie norādījumi par principa "nenodarīt būtisku kaitējumu" piemērošanu saskaņā ar Atveseļošanas un noturības mehānisma regulu", 2021/C 58/01, OV C 58, 18.2.2021., 1. lpp.

- ir precīzāk formulētas tās nedaudzās darbības, kuras taksonomija aptvēra kā daļu no citām darbībām – ja ieinteresētās personas to bija nepārprotami prasījušas un ja šīs darbības atbilda ES Taksonomijas regulas mērķiem un prasībām;
- ir atjaunināti apsvērumi, lai uzsvērtu, ka taksonomija nākotnē būs jāpārskata un ka vēlāk tajā tiks iekļautas vēl citas darbības.

3. ES taksonomijas tvērums

Balstoties uz sabiedriskajā apspriešanā saņemtajām atsauksmēm un ņemot vērā Ilgtspējīga finansējuma platformas ieteikumus, Komisija apsver ES taksonomijas pilnveidošanu saskaņā ar ES Taksonomijas regulu, lai kliedētu ieinteresēto personu paustās bažas, kā skaidrots nākamajā iedaļā.

ES klimattaksonomijas deleģētajā aktā izklāstīto kritēriju pašreizējais tvērums nākotnē tiks paplašināts. Kritēriji ir dinamiski, un tos regulāri pārskatīs. Tas nodrošinās, ka laika gaitā, izdarot grozījumus deleģētajā aktā, taksonomijā varēs iekļaut jaunas nozares un saimnieciskās darbības, tai skaitā pārejas un veicinošas darbības. Ieinteresētajām personām būs iespēja ierosināt kritērijos iekļaujamās darbības; šim nolūkam 2021. gada vidū Eiropas Komisijas vietnē tiks izveidots tīmekļa portāls. Komisija ierosinājumus izvērtēs, balstoties uz informāciju no Ilgtspējīga finansējuma platformas.

Turklāt taksonomija ietekmēs ilgtspējīgu finansējumu starptautiskā mērogā. Tiecoties sasniegt Eiropas zaļā kursa mērķus, ES cieši sadarbosies ar partnervalstīm, arī relevantos starptautiskos forumos, piemēram, Starptautiskajā ilgtspējīga finansējuma platformā (*IPSF*), G7/G20 un Finanšu stabilitātes padomē (FSP). Tiks arī pētītas iespējas, kā piemērotā un samērīgā veidā ES taksonomiju padarīt operacionālu globālā mērogā. Šajā sakarā tiks turpināts darbs pie ES taksonomijas izmantojamības un starptautiskās operacionalitātes.

III. TURPMĀKIE PASĀKUMI ES TAKSONOMIJAS IZSTRĀDĒ

Saskaņā ar tiesisko regulējumu un agrāk uzņemtajām saistībām Komisija pieņems ES Taksonomijas regulu papildinošu deleģēto aktu, kas aptvers darbības, kuras vēl nav aptvertas ar ES klimattaksonomijas deleģēto aktu, piemēram, lauksaimniecību, konkrētus enerģētikas sektorus un konkrētas ražošanas darbības.

Šis papildinošais deleģētais akts aptvers kodolenerģiju, attiecībā uz kuru pašlaik saskaņā ar ES Taksonomijas regulu tiek veikta īpaša izskatīšana, un deleģētajā regulā tiks ņemti vērā šīs izskatīšanas rezultāti. Izskatīšana balstās uz neatkarīgu un zinātnisku tehnisko ziņojumu[11], ko 2021. gada martā publicēja Kopīgais pētniecības centrs – Eiropas Komisijas zinātnes un zināšanu dienests[12]. Zinātniskā izvērtējuma pabeigšanai pašlaik ziņojumu izskata divas

[11] Kopīgais pētniecības centrs, *Technical assessment of nuclear energy with respect to the 'do no significant harm' criteria of the EU Taxonomy Regulation*, 2021. gada marts. Pieejams šādā saitē.

[12] Kopīgā pētniecības centra ziņojums ir sadalīts divās daļās: pirmajā daļā galvenokārt pētīti principa "nenodari būtisku kaitējumu" kritērijiem relevantie vides rādītāji visā kodolenerģijas aprites ciklā, bet otrajā daļā galvenā uzmanība pievērsta specifiskajam kodolatkritumu jautājumam, kuru izcēla TEG. Ziņojumā tika konstatēts, ka analīze nedeva nekādus zinātniskus pierādījumus tam, ka kodolenerģija cilvēka veselībai vai videi kaitētu vairāk

ekspertu grupas – *Euratom* 31. panta ekspertu grupa un Veselības, vides un jaunā riska zinātniskajā komiteja (*SCHEER*), un plānots, ka izvērtējums tiks pabeigts 2021. gada jūnijā.

Šis papildinošais deleģētais akts kā pārejas darbību aptvers arī dabasgāzi un saistītās tehnoloģijas, ciktāl tās ietilpst ES Taksonomijas regulas 10. panta 2. punktā nospraustajās robežās. Šajā kontekstā attiecībā uz pārejas darbībām tiks apsvērtas turpināmības klauzulas priekšrocības.

Komisija šo papildinošo deleģēto aktu pieņems iespējami drīz pēc tam, kad būs beidzies īpašais izskatīšanas process, ko plānots pabeigt 2021. gada vasarā.

Darbības, kuras būtiski sekmē pārējos četrus ES Taksonomijas regulā nospraustos vidiskos mērķus (ilgtspējīga ūdens un jūras resursu izmantošana un aizsardzība, pāreja uz aprites ekonomiku, piesārņojuma novēršana un kontrole, bioloģiskās daudzveidības un ekosistēmu aizsardzība un atjaunošana), aptvers atsevišķs deleģētais akts. Ilgtspējīga finansējuma platforma šim aktam izstrādā ieteikumus.

Turklāt ES Taksonomijas regulas 26. pantā noteikts, ka Komisijai līdz 2021. gada beigām ir jānovērtē, vai un kā Taksonomijas regulas darbības jomu varētu paplašināt, lai aptvertu citus vidiskā snieguma līmeņus, kas nav klasificējami kā būtisks devums, kā arī citus mērķus, piemēram, sociālos mērķus.

IV. PĀRKĀRTOŠANĀS UZ ILGTSPĒJU UN TĀS FINANSĒŠANA

Lai gan ES Taksonomijas regula ir svarīgs veicinošais instruments, kas ļauj mobilizēt investīcijas ilgtermiņa ilgtspējīgos risinājumos, sabiedriskā apspriešana un EP deputātu, dalībvalstu un citu ieinteresēto personu reakcija pēdējo mēnešu laikā ir izgaismojusi ES taksonomijas robežas. Daudzi ir nobažījušies, ka dažas darbības, kas veicina zaļos pārkārtojumus reālajā ekonomikā, taksonomijā nav iekļaujamas.

Tāpēc Komisija apsvērs, vai ierosināt tiesību aktus, kuri atbalstīs tādu saimniecisko darbību finansēšanu — galvenokārt enerģētikas nozarē, tostarp gāzes sektorā —, kuras palīdzēs pašreizējā desmitgadē samazināt siltumnīcefekta gāzu emisijas un vienlaikus sekmēs pārkārtošanos uz klimatneitralitāti. Šāda priekšlikuma mērķis būtu noteikt termiņus un starpposma pasākumus, kas piemērojami šādām saimnieciskajām darbībām (arī esošajām investīcijām), kuras veicina Eiropas zaļajam kursam pieskaņotu pārkārtošanos.

Šāda pieeja ļautu veikt pasākumus, kas izriet no Eiropadomes 2020. gada 11. un 12. decembra secinājumiem, kuros atzīta pārejas tehnoloģiju, piemēram, dabasgāzes, nozīme.

Investīcijas dabasgāzes projektos ir tiesīgas saņemt finansējumu no ES instrumentiem, ja šādas investīcijas sekmē ES rīcībpolitiku mērķu sasniegšanu, turklāt ar zaļo kursu saskanīgā

---

nekā citas elektroenerģijas ražošanas tehnoloģijas, kas jau iekļautas taksonomijā kā darbības, kuras palīdz mazināt klimata pārmaiņas.

veidā. Kā piemēru var minēt tādus instrumentus kā Atveseļošanas un noturības mehānisms[13], *InvestEU,* Eiropas Reģionālās attīstības fonds un emisijas kvotu tirdzniecības sistēmas Modernizācijas fonds, kuri dabasgāzes projektiem ļauj kvalificēties finansējuma saņemšanai, taču katrā gadījumā ir jāveic atsevišķs novērtējums.

Pārkārtošanās uz klimatneitrālu un ilgtspējīgu ekonomiku nav vienreizējs pasākums, bet gan process. Uzņēmumiem šī pārkārtošanās nozīmēs, ka ir jāsamazina siltumnīcefekta gāzu emisijas, jākļūst noturīgiem un laika gaitā jāsamazina kaitējums videi. Investoriem pārkārtošanās nozīmēs, ka tiem laika gaitā būs jāuzlabo sava portfeļa vidiskais sniegums. Pārkārtošanās jāplāno un jāstimulē arī dalībvalstīm.

Zaļajās darbībās var investēt *ikviens* uzņēmums. Korporatīvās stratēģijas ietvaros uzņēmumi ES taksonomiju var izmantot, lai plānotu konkrētu darbību pārkārtošanu nolūkā sasniegt taksonomijas sliekšņus. Citi zinātniski pamatoti mēri var tiem palīdzēt noteikt ilgtspējas snieguma mērķrādītājus uzņēmumam kopumā.

Eiropas Komisijas uzdevumā Ilgtspējīga finansējuma platforma ir sniegusi konsultācijas par to, kā apliecināt ES taksonomijas lomu zaļās pārkārtošanās veicināšanā. Platforma savā ziņojumā Eiropas Komisijai, kas tika publicēts 2021. gada martā[14], cita starpā ieteica turpināt pētīt iespējas, kā ārpus pašreizējā ES taksonomijas satvara atzīt centienus uzlabot darbību sniegumu, lai tā panāktu atbilstību būtiska devuma kritērijiem.

V. KONSEKVENTA UN SASKAŅOTA UZŅĒMUMU ILGTSPĒJAS INFORMĀCIJAS ATKLĀŠANA

1. Jauna Uzņēmumu ilgtspējas informācijas atklāšanas direktīva

Komisija plāno nākt klajā ar priekšlikumu jaunai Uzņēmumu ilgtspējas informācijas atklāšanas direktīvai (*CSRD*), ar kuru tiktu pārskatīti spēkā esošie ziņošanas noteikumi, kas tika ieviesti ar Nefinanšu informācijas atklāšanas direktīvu (*NFRD*). Ierosinātā Uzņēmumu ilgtspējas informācijas atklāšanas direktīva ne tikai būtu pamats konsekventai ilgtspējas informācijas plūsmai visā finanšu vērtības ķēdē, bet arī būtu noderīga citām ieinteresētajām personām. Tādējādi uzņēmumu atklātā informācija būtu pieejama analītiķiem bankās, apdrošināšanas sabiedrībās, aktīvu pārvaldīšanas uzņēmumos vai kredītvērtējuma aģentūrās, galainvestoriem un nevalstiskajām organizācijām, kā arī citām ieinteresētajām personām, kuras vēlas uzstājīgāk prasīt no uzņēmumiem atbildību par to sociālo un vidisko ietekmi. Ņemot vērā Eiropas zaļā kursa mērķus, direktīvas darbības jomā iekļautajiem uzņēmumiem būtu jāziņo par to, kā to uzņēmējdarbības modelis un stratēģija ietekmē pārkārtošanos uz ilgtspējīgu un klimatneitrālu ekonomiku. Ierosinātā direktīva nodrošinātu, ka uzņēmumu ilgtspējas ziņojumi apmierina to finanšu tirgu dalībnieku vajadzības, uz kuriem attiecas Ar ilgtspēju saistītās finanšu informācijas atklāšanas regulā[15] noteiktās informācijas atklāšanas

[13] Ievērojot īpašos nosacījumus III pielikumā Komisijas paziņojumā "Tehniskie norādījumi par principa "nenodarīt būtisku kaitējumu" piemērošanu saskaņā ar Atveseļošanas un noturības mehānisma regulu".
[14] Ilgtspējīga finansējuma platforma, *Transition finance report*, 2021. gada marts. Pieejams šādā saitē.
[15] Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2019/2088 (2019. gada 27. novembris) par informācijas atklāšanu, kas saistīta ar ilgtspēju, finanšu pakalpojumu nozarē, OV L 317, 9.12.2019., 1. lpp.

prasības. Tajā ir arī ņemts vērā Komisijas nodoms šogad nākt klajā ar ilgtspējīgas korporatīvās pārvaldības iniciatīvas priekšlikumu.

Lielākā daļa uzņēmumu saskaras ar aizvien lielākām izmaksām, jo investoru un citu ieinteresēto personu pieprasījumi atklāt uzņēmuma ilgtspējas informāciju nav koordinēti. Lai gan ierosinātā Uzņēmumu ilgtspējas informācijas atklāšanas direktīva uzņēmumiem radītu papildu ziņošanas izmaksas, tās mērķis ir šīs izmaksas vidējā termiņā un ilgtermiņā samazināt un panākt konsensu par būtisko informāciju, ko uzņēmumiem vajadzētu atklāt.

Ierosinātā Uzņēmumu ilgtspējas informācijas atklāšanas direktīva attiektos uz aptuveni 49 000 uzņēmumu salīdzinājumā ar aptuveni 11 000 uzņēmumu, kuriem piemērojami spēkā esošie noteikumi par ilgtspējas informācijas ziņošanu (Nefinanšu informācijas atklāšanas direktīva). Šīs ziņošanas prasības attieksies uz visiem lielajiem uzņēmumiem un visiem uzņēmumiem, kas kotēti ES regulētos tirgos, izņemot kotētos mikrouzņēmumus. Uzņēmumiem būs jāsniedz informācija par visiem problemātiskajiem vides, sociālajiem un pārvaldības jautājumiem, kas skar to uzņēmējdarbību. Saskaņā ar spēkā esošajiem noteikumiem, kas noteikti Nefinanšu informācijas atklāšanas direktīvā, tiem būs jāziņo par riskiem, ko uzņēmumam rada ilgtspējas problēmas, un par savu ietekmi uz cilvēkiem un vidi. Tas ietvers informāciju par uzņēmumu globālajām piegādes ķēdēm tādos aspektos kā piespiedu darbs un bērnu darbs un saskanību ar starptautiski atzītiem principiem un satvariem, piemēram, Starptautiskās Darba organizācijas Deklarāciju par pamatprincipiem un pamattiesībām darbā. Uzņēmumu ziņotā informācija tiks revidēta, un tā būs digitāli marķēta, lai to varētu ievadīt Eiropas vienotajā piekļuves punktā, kura izveidi paredz Kapitāla tirgu savienības rīcības plāns[16].

Saskaņā ar ierosināto Uzņēmumu ilgtspējas informācijas atklāšanas direktīvu uzņēmumiem būtu jāsniedz ziņojumi, ievērojot obligātus ES ilgtspējas informācijas ziņošanas standartus. Komisija šos standartus noteikts ar deleģētajiem aktiem; tā konsultēsies ar Eiropas Finanšu pārskatu padomdevēju grupu par tehniskajiem jautājumiem, strādās kopā ar galvenajām ieinteresētajām personām un apspriedīsies ar dalībvalstīm un attiecīgajām ES struktūrām, tai skaitā Eiropas uzraudzības iestādēm, Eiropas Vides aģentūru, Eiropas Pamattiesību aģentūru un Ilgtspējīga finansējuma platformu. Pirmais standartu kopums tiks pieņemts līdz 2022. gada oktobrim.

Standarti tiks pielāgoti ES rīcībpolitikām, taču tie arī balstīsies uz starptautiskajām standartizācijas iniciatīvām un dos tajās savu artavu. Tāpēc Savienība ne tikai ķersies pie ES standartu izstrādes, lai nodrošinātu zaļajā kursā izvirzīto ieceru sasniegšanu un apmierinātu investoru augošās vajadzības pēc informācijas, bet arī centīsies panākt ilgtspējas ziņojumu konverģenci globālā līmenī, balstoties uz tādām iniciatīvām kā klimatiskās finanšu informācijas izpaušanas darba grupa (*TCFD*).

[16] Komisijas paziņojums "Kapitāla tirgu savienība cilvēku un uzņēmumu labā – jauns rīcības plāns", COM(2020) 590 final.

Komisija ierosina izstrādāt standartus lieliem uzņēmumiem un atsevišķus, samērīgus standartus MVU. Lai gan regulētos tirgos kotētiem MVU šie samērīgie standarti būs obligāti, nekotētie MVU, kas veido lielāko MVU daļu, tos varēs izmantot brīvprātīgi. Komisija ir gatava sniegt dalībvalstīm individualizētu tehnisko atbalstu, lai uzņēmumi, jo īpaši MVU, varētu ziņot par ilgtspēju.

2. Saskanīgas prasības attiecībā uz uzņēmumu ilgtspējas informācijas ziņošanu

Ierosinātās Uzņēmumu ilgtspējas informācijas atklāšanas direktīvas mērķis ir nodrošināt konsekvenci starp ES Taksonomijas regulas ziņošanas prasībām un uzņēmumu ziņojumiem par ilgtspēju. Taksonomijas regulas 8. pantā ir noteikts, ka uzņēmumiem, uz kuriem attiecas spēkā esošā *NFRD*, un tāpat arī uzņēmumiem, uz kuriem nākotnē attieksies ierosinātā Uzņēmumu ilgtspējas informācijas atklāšanas direktīva, ir jāziņo par konkrētiem rādītājiem, kuri uzrāda to, cik lielā mērā to darbības ir ilgtspējīgas, kā definēts ES taksonomijā. Proti, šiem uzņēmumiem būs jāatklāj, cik liela daļa no apgrozījuma, kapitālizdevumiem un pamatdarbības izdevumiem rodas no vai ir saistīta ar saimnieciskajām darbībām, kuras kvalificējamas par vidiski ilgtspējīgām.

Šie rādītāji tiks precizēti atsevišķā deleģētajā aktā, ko piemēros no 2022. gada. Katru gadu publicēdami galvenos snieguma rādītājus par darbībām, kas saskaņā ar ES taksonomiju uzskatāmas par vidiski ilgtspējīgām, uzņēmumi investoriem un sabiedrībai kopumā objektīvi parādīs savu virzību uz vidisko ilgtspēju.

Uzņēmumiem bez šiem rādītājiem būs jāziņo arī cita ilgtspējas informācija, kas būs prasīta Uzņēmumu ilgtspējas informācijas atklāšanas direktīvā. Šie rādītāji tiks pilnībā ņemti vērā obligātajos ziņošanas standartos, kas jāizstrādā Uzņēmumu ilgtspējas informācijas atklāšanas direktīvas satvarā, un to pamatā būs ES taksonomijā noteiktie pārbaudes kritēriji un principa "nenodari būtisku kaitējumu" sliekšņvērtības. Izstrādātie ilgtspējas ziņošanas standarti ietvers rādītājus, kas ir salāgoti ar rādītājiem, par kuriem finanšu tirgus dalībniekiem būs jāziņo atbilstīgi Ar ilgtspēju saistītās finanšu informācijas atklāšanas regulai.

Tajā pašā laikā ziņošana saskaņā ar ierosināto Uzņēmumu ilgtspējas informācijas atklāšanas direktīvu uzņēmumiem ļaus parādīt ne tikai to, kādā mērā tie ir salāgojušies ar taksonomiju, bet arī to, cik sekmīgi tie virzās uz ilgtspējību. Proti, uzņēmumiem vajadzētu sniegt visaptverošu pārskatu par savu ietekmi un ietekmētību ilgtspējas aspektā.

Komisija, pirmkārt, nodrošinās, ka ziņošanas standarti atspoguļo ne tikai to, kā ar taksonomiju salāgotas uzņēmuma pašreizējās darbības, bet arī to, kā ar to salāgoti uzņēmuma nākotnes uzņēmējdarbības plāni, un, otrkārt, gādās, lai standarti atvieglotu piekļuvi kapitāla tirgu un banku finansējumam. Obligāto ziņošanu Taksonomijas regulas satvarā attiecībā uz klimata pārmaiņu mazināšanas un pielāgošanās mērķiem piemēros no 2022. gada janvāra, bet attiecībā uz pārējiem četriem mērķiem, par kuriem Eiropas Parlaments un Padome vienojušies ES Taksonomijas regulā, – no 2023. gada janvāra.

Komisija, arī uzklausot Ilgtspējīga finansējuma platformu un Eiropas Finanšu pārskatu padomdevēju grupu, izvērtēs iespēju sagatavot pienācīgas norādes un izskatīs variantus, kā

subjekti, uz kuriem attiecas ES Taksonomijas regulā noteiktie ziņošanas pienākumi, pirmajā ziņošanas pienākumu izpildes gadā varētu sniegt jēgpilnu ziņojumu, ņemot vērā, ka būs zināms datu iztrūkums.

VI. VĒLMES ILGTSPĒJAS JOMĀ UN FIDUCIĀRIE PIENĀKUMI

Komisija spēkā esošajos Finanšu instrumentu tirgu direktīvas (FITD II)[17] un Apdrošināšanas izplatīšanas direktīvas (AID)[18] deleģētajos aktos šodien kā piemērotības novērtējuma papildinājumu ievieš novērtējumu par klienta vēlmēm ilgtspējas jomā. Apdrošināšanas un investīciju konsultantiem piemērotības novērtējuma ietvaros būs jānoskaidro informācija ne tikai par klienta zināšanām un pieredzi investīciju jomā, spēju izturēt zaudējumus un riska toleranci, bet arī par vēlmēm ilgtspējas jomā. Tas nodrošinās, ka ilgtspējas apsvērumi tiks sistemātiski ņemti vērā klientiem dotajos konsultantu ieteikumos, kuros tie novērtē finanšu instrumentu un produktu klāstu.

Tādējādi privātie investori varēs daudz pārliecinošāk pieņemt lēmumus, kur un kā investēt savus uzkrājumus. Tas nozīmēs, ka ikviens, kurš to vēlēsies, varēs panākt taustāmu pozitīvu ietekmi uz klimatu, vidi un sabiedrību. Šīs izmaiņas palielinās pieprasījumu pēc tādiem finanšu instrumentiem un produktiem, kam ir ilgtspējīgu investīciju stratēģijas, kā arī tādiem, kuros apsvērta negatīva ietekme uz ilgtspēju.

Grozīdama spēkā esošos noteikumus par fiduciārajiem pienākumiem, kas noteikti deleģētajos aktos aktīvu pārvaldības, apdrošināšanas, pārapdrošināšanas un investīciju nozarē, Komisija precizē pašreizējos noteikumus, lai tie aptvertu arī ilgtspējas riskus, piemēram, klimata pārmaiņu un vides degradācijas ietekmi uz investīciju vērtību.

VII. SECINĀJUMI

Šajā paziņojumā aprakstītais ES klimattaksonomijas deleģētais akts, priekšlikums Uzņēmumu ilgtspējas informācijas atklāšanas direktīvai, kā arī grozījumi deleģētajos aktos attiecībā uz vēlmēm ilgtspējas jomā, fiduciārajiem pienākumiem un produktu pārvaldību ir svarīgi pasākumi, kas palīdzēs īstenot pašreizējo Ilgtspējīgas izaugsmes finansēšanas rīcības plānu un realizēt Eiropas zaļā kursa ieceres.

Šāda veicinoša ilgtspējīga finansējuma ekosistēma ir daļa no plašākas stratēģijas, kuras mērķis ir panākt pārmaiņas un nodrošināt taisnīgu pārkārtošanos, kas ļautu sasniegt mūsu ilgtspējas mērķus. Tie ir pamatelementi, kuri palīdzēs palielināt pārredzamību un nodrošinās investoriem instrumentus ilgtspējīgu investīciju izdevību apzināšanai. Tie ļaus izstrādāt vairākus nākotnes instrumentus, piemēram, ES ekomarķējumu finanšu mazumtirdzniecības produktiem un ES zaļo obligāciju standartu.

---

[17] Komisijas Deleģētā regula (ES) 2017/565 (2016. gada 25. aprīlis), ar ko papildina Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvu 2014/65/ES attiecībā uz ieguldījumu brokeru sabiedrību organizatoriskām prasībām un darbības nosacījumiem un jēdzienu definīcijām minētās direktīvas mērķiem, OV L 87, 31.3.2017., 1. lpp.

[18] Komisijas Deleģētā regula (ES) 2017/2359 (2017. gada 21. septembris), ar ko Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvu (ES) 2016/97 papildina attiecībā uz informācijas prasībām un darījumdarbības veikšanas noteikumiem, kas piemērojami apdrošināšanas ieguldījumu produktu izplatīšanai, OV L 341, 20.12.2017., 8. lpp.

Ilgtspējīgu finanšu instrumentu tālākā izstrādē, tostarp ar Ilgtspējīga finansējuma platformas palīdzību, izšķiroša nozīme būs dialogam, sadarbībai un ciešai partnerībai starp iestādēm, korporatīvajiem un finanšu aktoriem, sociālajiem partneriem, pilsonisko sabiedrību un pētniecības un akadēmiskajām aprindām.

Spiediens rīkoties arvien pieaug: daudzi mūsu starptautiskie partneri kaļ aizvien vērienīgās ieceres un cenšas ievērot ilgtspējīgākas attīstības trajektorijas, kas salāgotas ar Parīzes nolīgumu un citiem vides mērķiem. Turklāt starptautiskajos tirgos pieaug interese par ilgtspējīgiem produktiem, un tas nozīmē, ka paveras arvien vairāk ilgtspējīgu investīciju izdevību. Tāpēc, lai izvairītos no tirgu sadrumstalotības un nodrošinātu, ka pārrobežu investīcijas var palīdzēt sasniegt pasaules klimata un vides mērķus, ir svarīgi gādāt par standartu globālo konverģenci. ES joprojām ir apņēmības pilna saglabāt vadošo lomu sadarbības stiprināšanā pasaules mērogā, tam izmantojot Starptautisko ilgtspējīga finansējuma platformu un citus starptautiskos forumus, piemēram, G20 un G7.

To, kā ilgtspējīgs finansējums veicinās pārkārtošanos uz ilgtspējīgu un klimatneitrālu ekonomiku, Komisija sīkāk izklāstīs Atjauninātajā Ilgtspējīga finansējuma stratēģijā, ko plānots pieņemt 2021. gada jūnijā.